

YENİ MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMLARI İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR İÇİN 5N- 1K: LİSANSÜSTÜ TEZLER¹

Meral CANSIZ AKTAŞ*

Özet

Bu çalışmanın amacı, 2005-2010 yılları arasında yeni matematik öğretim programları (ilköğretim ve ortaöğretim) ile ilgili olarak tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerindeki eğilimleri belirlemektir. Çalışma analitik araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda 85 lisansüstü tez 5N-1K soruları kullanılarak incelenmiştir. Doküman analizi sonucunda araştırmacıların çoğunlukla ilköğretim matematik programı üzerinde çalıştıkları ve araştırmalarında öğretim programının bütününe odaklandıkları belirlenmiştir. Araştırma sayısının 2008 yılına kadar artış gösterdiği, çalışma sayısının, coğrafi bölgeler açısından bakıldığında, homojen bir dağılım göstermediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmacıların nicel araştırma desenini, özellikle betimsel araştırma türlerinden biri olan tarama yöntemini ve veri toplama metodu olarak anket kullanımını daha fazla tercih ettikleri anlaşılmıştır. Araştırma amaçlarının ise belirlemek, programı değerlendirmek, yeni yöntem ve yaklaşımlar, öğretim materyalleri ve karşılaştırma şeklinde adlandırılan temalar altında toplanabildiği anlaşılmıştır. Ek olarak incelenen lisansüstü tezlerin yazarlarının büyük bir çoğunluğunun öğretmen olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yeni öğretim programı araştırmalarında eğilimler, yeni matematik öğretim programları, lisansüstü tezler, 5N-1K soruları

Giriş

Bilim ve teknolojiye son yıllarda yaşanan gelişmeler her alanda olduğu gibi eğitimi de etkilemiş ve ülkeler bu gelişmelere ayak uydurabilmek ve öğretim programlarını çağın gereksinimlerine uygun hale getirmek amacıyla bu programlarda köklü değişiklikler yapma yoluna gitmişlerdir. Ülkemizde de bu gelişmelere paralel olarak yeni matematik öğretim programları (ilköğretim ve ortaöğretim) 2005-2006 yılı itibarıyla, ortaöğretim geometri öğretim programı ise 2009-2010 yılı itibarıyla ilgili düzeyde öğretime yeni başlayan sınıflar için ülke genelinde uygulamaya konulmuştur.

Öğretim programlarında yapılan bu değişikliklere paralel olarak öğrenme ortamlarında ilk başta öğretmen ve öğrenciler buna bağlı olarak da veli, yönetici vb.

¹ Bu çalışmadaki verilerden ilköğretim matematik öğretim programı ile ilgili olanların bir kısmı IV. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresinde (4-7 Mayıs 2012), 1-5. Sınıf öğretim programları ile ilgili olanlardan bir kısmı ise XI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda (24-26 Mayıs 2012) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

* Yrd. Doç. Dr. Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

gruplar birtakım değişiklikler ile karşılaşmışlardır. Böylelikle araştırmacılar için yeni bir çalışma alanı oluşmuştur. Öğretim programlarının uygulamaya koyulduğu ilk yıldan itibaren bu değişim ile ilgili olarak pek çok çalışma yürütülmüş ve yürütülmektedir. Yürütülen bu çalışmalarda nelerin araştırıldığı ve buna bağlı olarak hangi boşlukların kaldığı, bu araştırmaların nasıl, nerede, niçin ve kimler tarafından yürütüldüğü durumunun ortaya konması (ve) ilerdeki araştırmalara yön vermesi açısından önemlidir. Bu anlamda Türkiye’de öğretim programının uygulanmaya koyulduğu yıldan itibaren tamamlanan tezlerin incelenmesinin, yukarıda sözü edilen durumların tespitinde önemli bir yol haritası olacağı ve daha ayrıntılı bilgiler sunacağı fikriyle hareket edilmiştir.

Bu araştırmanın amacı, yeni matematik öğretim programları ile ilgili yürütülen çalışmalar ile ilgili eğilimleri belirlemektir. Bir başka deyişle yeni matematik öğretim programları üzerine yürütülen çalışmalar ile ilgili olarak okuyucuları haberdar etmektedir. Bilindiği gibi bir konu ile ilgili haber vermek için kullanılan en geçerli yöntem 5N-1K yöntemidir. Bu kural, “ne”, “ne zaman”, “nerede”, “nasıl”, “neden (niçin)” ve “kim” sorularına göre haberin oluşturulması demektir. Bu nedenle haber metninde bu soruların cevabının verilmesine özen gösterilmelidir (MEB, 2007,7). Daha önce bu kapsamdaki tezleri bu altı soruyla tarayan benzer bir çalışmanın yapılmamış olması, çalışmanın önemini artırmakta ve böylelikle önemli bir boşluğun doldurulduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada belirlenen amaca bağlı olarak ülkemizde 2005-2010 yılları arasında yeni matematik öğretim programları ile ilgili olarak tamamlanan tezler için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Çalışmada ne araştırıldı?
2. Çalışma ne zaman yürütüldü?
3. Çalışma nerede yürütüldü?
4. Çalışma nasıl yürütüldü?
5. Çalışma neden (niçin) yürütüldü?
6. Çalışmayı kim yürüttü?

Yöntem

Bu çalışmada analitik araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu anlamda Türkiye’de yeni matematik öğretim programları ile ilgili olarak altı yıl boyunca (2005-2010) tamamlanmış lisansüstü tezler incelenmiştir. Belirlenen amaç doğrultusunda Yükseköğretim Kurulundaki (YÖK) Ulusal Tez Merkezi ve üniversitelerin kütüphaneleri taranarak 85 adet tez belirlenmiştir. Doküman analizi sonucunda bu tezler 5N-1K sorularına (ne, ne zaman, nerede, nasıl, neden (niçin) ve kim) göre analiz edilmiştir.

1. “Ne?” Sorusu

Yeni matematik öğretim programları üzerine yürütülen lisansüstü tezlerde neyin (hangi düzeye ait öğretim programının) çalışıldığının ve bu tezlerde neye odaklanıldığının (odak noktası) belirlenmesi ile cevaplandırılmıştır. Bu bağlamda:

Düzyey: İncelenen tezler düzyey açıısından Şu kategorilerde değerlendirilmiştir:

- (1) Yalnız 1-5. sınıflar öğretim programı ile ilgili olarak yürütölen alıŐmalar,
- (2) Yalnız 6-8. sınıflar öğretim programı ile ilgili olarak yürütölen çalışmalar,
- (3) 1-8. programı ile ilgili olarak yürütölen çalışmalar,
- (4) 9-12. sınıflar öğretim programı ile ilgili olarak yürütölen alıŐmalar.

Odak noktası: İncelenen tezler odak noktası açıısından öğretim programının öğeleri, bütünü, öğretim materyalleri ve karşılaştırma çalıŐmaları baŐlıkları altında aşağıdaki gibi değerlendirilmiştir:

- (1) Yalnız kazanımlara odaklanan alıŐmalar,
- (2) Yalnız belli bir içeriğe odaklanan alıŐmalar,
- (3) Yalnız öğrenme-öğretme sürecine odaklanan alıŐmalar,
- (4) Yalnız ölçme değerlendirmeye odaklanan alıŐmalar,
- (5) Öğretim programının bütününe odaklanan alıŐmalar,
- (6) Öğretim materyallerine (öğretim programı değişikliği ile yazılan yeni ders kitapları, kılavuz kitaplar) odaklanan alıŐmalar,
- (7) Karşılaştırma alıŐmaları (yeni öğretim programını önceki öğretim programları veya başka ölkelerin öğretim programları ile karşılaŐtırmaya odaklanan alıŐmalar).

Uygulamaya konan matematik öğretim programları (MEB, 2005a; MEB, 2005b; MEB, 2005c) kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme olmak üzere dört öğeden oluŐmaktadır. Elbette öğretim programının öğeleri arasında karşılıklı dinamik bir iliŐki vardır. Başka bir deyişle bu öğeler birbirinden ayrı düŐünülemez, öğelerden herhangi birinde yapılan deęiŐiklik diğer öğeleri etkileyebilir. Bu nedenle araştırmada analiz yapılırken baskın olarak üzerinde durulan öğeye kodlama yapılmıŐtır.

2. "Ne zaman?" sorusu

Tezlerin tamamlandığı tarihe göre analiz edilmesi ile cevaplandırılmıştır.

3. "Nerede?" sorusu

Araştırmanın hangi il(ler)de yürütöldüğünün belirlenmesi ile cevaplandırılmıştır.

4. "Nasıl?" sorusu

Tezlerde kullanılan araştırma türünün, yöntemin, veri toplama metotlarının ve çalışılan örneklemin (örneklemin kimlerden oluştuğu) belirlenmesi ile cevaplandırılmıştır. Bu bağlamda:

Araştırma türü: İncelenen tezler kullanılan araştırma türü açıısından Şu kategorilerde değerlendirilmiştir:

- (1) Nitel araştırmalar, (2) Nicel araştırmalar, (3) Karma araştırmalar.

Yöntem: Bilimsel araştırmalarda kullanılan nicel ve nitel araştırma yöntemleri betimsel, yorumlayıcı, deneysel ve analitik yöntemler olarak dört ana başlık altında incelenebilir (Çepni, 2007, 33). Ayrıca nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmalar da “karma yöntem” olarak bilinmektedir. İncelenen tezlerde kullanılan yöntem ve veri toplama aracı açısından değerlendirilirken bu sınıflamalardan yararlanılmıştır. Buna göre kullanılan araştırma yöntemi:

- (1) Yalnız Betimsel Yöntem (Özel durum çalışması, Alan tarama, Karşılaştırmalı araştırma ve gelişimsel araştırma, Belirtilmemiş)
- (2) Yalnız Yorumlayıcı Yöntem (Aksiyon araştırması, Etnografik araştırma, Fenomonografik araştırma)
- (3) Yalnız Deneysel Yöntem (Tam deneysel, Yarı deneysel)
- (4) Yalnız Analitik Yöntem (Doküman analizi, Meta analiz, Tarihsel yöntem)
- (5) Karma Yöntem
- (6) Belirtilmemiş

kategorilerinde değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmadan elde edilen veriler analiz edilirken, “araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır” vb. ifadelerle yer verilen çalışmalar “belirtilmemiş” kategorisine dâhil edilmiştir. Yine aynı şekilde türü belirtilmeden “araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır” şeklinde ifadelerle yer verilen çalışmalar, betimsel araştırma yöntemlerinin altındaki “belirtilmemiş” kategorisi altında incelenmiştir.

Veri toplama metodu: Veri toplama metodu için Ulutaş ve Ubuz (2008, 624) ve Baki vd. (2011, 61) araştırmaları da incelenerek (1) Anket, (2) Mülakat, (3) Başarı testi, (4) Gözlem, (5) Kaynak taraması şeklinde kategoriler kullanılmıştır.

Çalışılan örneklem: İncelenen tezlerde çalışılan örneklem açısından şu kategorilerde değerlendirilmiştir. (1) Öğretmen, (2) Öğrenci, (3) Veli, (4) Yönetici ve (5) Müfettiş.

5. “Neden (niçin)?” sorusu

Tezlerde yer alan “çalışmanın amacı” bölümlerinin analiz edilmesi ile cevaplandırılmıştır. Burada verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlama (Yıldırım ve Şimşek, 2005, 232) türü kullanılmıştır.

6. “Kim?” sorusu

Tezin yazarının çalışmanın tamamlandığı yılda hangi görevde bulunduğunun belirlenmesi ile cevaplandırılmıştır. Bunun için bazı tezlerde yer alan özgeçmiş bölümleri incelenmiş, arama motorları kullanılarak yazarın o yılki pozisyonu ile ilgili bilgi edinilmiştir. Bu yollar ile kodlanamayan tezler için yazar veya danışmanı ile irtibata geçilmiştir. Bu bağlamda, (1) Öğretmen, (2) Araştırma görevlisi, (3) Öğretim görevlisi, (4) Lisansüstü öğrenci, (5) Diğer, (6) Bilgi yok kategorileri kullanılmıştır.

Kategorileştirme esnasında incelenen bir çalışma bir temel başlık altında bulunan iki veya daha fazla kategoriye kapsıyorsa, her bir kategoride ele alınmıştır. Örneğin, bir çalışma veri toplama aracı başlığı altında hem anket hem mülakat kullanıla-

rak gerçekleştirilmiş ise her iki kategoriye de dâhil edilmiştir (“yalnız ...” ifadesi kullanılan durumlar hariç). Bu sebepten bulgular bölümünde bazı frekansların, toplam tez sayısını geçmesi normaldir. Veriler araştırmacı tarafından iki kez kodlanmıştır. İki kodlama arasında iki aylık bir süre olup, güvenilirlik katsayısı, “Görüş birliği/(Görüş birliği+Görüş ayrılığı)*100” formülü (Miles ve Huberman, 1994, 64) ile 0,84 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular

Ülkemizde 2005-2010 yılları arasında tamamlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesi sonucunda, yeni matematik öğretim programlarına odaklanan 85 adet tezin tamamlandığı belirlenmiştir.

1. “Ne?” sorusu

Tezlerde “Ne araştırıldı?” sorusu, tezlerin hangi düzeyde program ile ilgili olarak ve neye odaklanılarak tamamlandığına göre incelenmesi sonucu cevaplandırılmıştır. Tezlerin hangi düzeydeki öğretim programı ile ilgili olarak tamamlandığı ile ilgili bulgular Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Düzeye Göre Dağılım

Düzyey	f	%
1-5.sınıflar	37	43,5
6-8.sınıflar	34	40
9-12.sınıflar	9	10,6
1-8.sınıflar	5	5,9

Tablo 1’den en çok ilköğretim birinci kademe (1-5. sınıflar) programı üzerine çalışmanın yürütüldüğü (%43,5), bunu ilköğretim ikinci kademe programı üzerine yürütülen çalışmaların izlediği (%40) anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgular tamamlayan tezlerin %89,4’ünün ilköğretim programı ile ilgili olduğunu, buna karşın ortaöğretim programı ile ilgili çalışma sayısının çok sınırlı kaldığını (%10,6) göstermektedir.

Tezlerin ilgili öğretim programında neye odaklandığı ile ilgili bulgular Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2. Odak Noktasına Göre Dağılım

Odak Noktası	f	%
Öğretim programının bütünü	31	36,5
Yalnız öğrenme-öğretme süreci	19	22,3
Yalnız ölçme değerlendirme	14	16,5
Öğretim materyalleri	9	10,6
Karşılaştırma	5	5,9
Yalnız belli bir içerik	4	4,7
Yalnız kazanımlar	3	3,5

Bu tablodan öğretim programının genel olarak ele alındığı çalışmaların çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Bunu aynı zamanda öğretim programının öğeleri olan

öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirmeyi ağırlıklı konu alan çalışmalar takip etmektedir. Öte yandan içerik (öğrenme alanları, temel beceriler) ve kazanım öğelerine odaklanılarak yapılan çalışma sayısının diğerlerine oranla oldukça az olduğu dikkat çekmektedir.

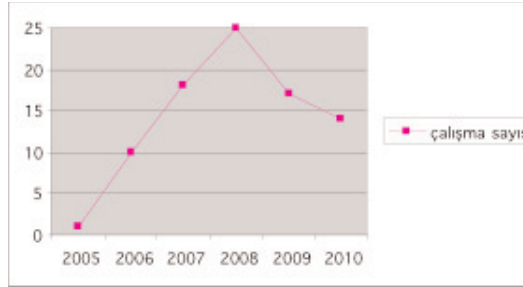
2. “Ne zaman?” sorusu

Araştırma “Ne zaman yürütüldü?” sorusu incelenen tezlerin tamamlandığı yıl dikkate alınarak cevaplandırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin Tamamlandığı Yıla Göre Dağılım

Yıl	f(%)	%
2005	1	1,1
2006	10	11,8
2007	18	21,2
2008	25	29,4
2009	17	20
2010	14	16,5

Bu veriler kullanılarak oluşturulan Şekil 1’de de görüleceği üzere yeni öğretim programları ile ilgili olarak tamamlanan lisansüstü çalışma sayısı 2008 yılına kadar her geçen yıl artma, bu yıldan sonra ise azalma eğilimi göstermektedir.



Şekil 1. Lisansüstü tezlerin tamamlandığı yıla göre dağılımı

3. “Nerede?” sorusu

Araştırma “Nerede yürütüldü?” sorusu incelenen tezlerde örneklemin alındığı il ve ilin ait olduğu coğrafi bölgeye göre kategorileştirme yapılarak çözülmüştür.

Tablo 4’ten en çok çalışmanın Marmara bölgesinden alınan iller üzerinde tamamlandığı (%25,8) ve İstanbul ilinde yürütülen çalışma sayısının diğer illerde yürütülen çalışma sayısından oldukça fazla olduğu görülmektedir. Buna karşın Akdeniz bölgesi ve özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinden alınan örneklem üzerinde yürütülen çalışmaların oldukça az olduğu görülmektedir. Bölgeler için inceleme yapıldığında ise örneklemelerin seçildiği illerin homojen bir dağılım göstermediği, aynı illerde tekrar eden çalışmaların var olduğu ve herhangi bir bölgeye ait illerin birçoğundan örneklem alınmadığı anlaşılmaktadır. Örneğin Akdeniz bölgesinde

yürütülün çalışmaların tümünün Adana ilinde tamamlandığı ayrıca dikkat çekmektedir. Diğer taraftan yalnız 8 tezde örneklem grubunun farklı bölgelerdeki illerden alındığı göze çarpmaktadır.

Tablo 4. Örneklemin Alındığı Bölgeye Göre Dağılım

Bölge	İller	f	%
Marmara Bölgesi	İstanbul	12	14,1
	Bursa	5	5,8
	Sakarya	2	2,3
	Kocaeli	1	1,1
	Edirne	1	1,1
	Çanakkale	1	1,1
	Toplam	22	25,8
Ege Bölgesi	Afyonkarahisar	5	5,8
	İzmir	3	3,5
	Denizli	2	2,3
	Muğla	2	2,3
	Manisa	1	1,1
	Aydın	1	1,1
	Kütahya	1	1,1
İç Anadolu Bölgesi	Toplam	15	17,6
	Ankara	4	4,7
	Konya	4	4,7
	Eskişehir	4	4,7
Karadeniz Bölgesi	Toplam	12	14,1
	Trabzon	5	5,8
	Bolu	2	2,3
	Amasya	1	1,1
	Çorum	1	1,1
Doğu Anadolu Bölgesi	Toplam	9	10,5
	Van	5	5,8
	Elazığ	2	2,3
	Erzurum	1	1,1
	Kars	1	1,1
Akdeniz Bölgesi	Toplam	9	10,5
	Adana	4	4,7
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Batman	1	1,1
Karma (Farklı bölgelerden iller)		8	9,4

4. “ Nasıl ?” sorusu

Araştırma “Nasıl yürütüldü?” sorusu tezlerde kullanılan araştırma türünün, yöntemin, veri toplama metotlarının ve çalışılan örneklemin (örneklemin kimlerden oluştuğu) belirlenmesi ile cevaplandırılmıştır. Tablo 5’te kullanılan araştırma türüne göre dağılım verilmektedir.

Tablo 5. Araştırma Türüne Göre Dağılım

Araştırma türü	f	%
Nicel	49	57,6
Karma	22	25,9
Nitel	14	16,5

Tablo 5 incelendiğinde, tezlerin yarısından fazlasının nicel araştırma türü kullanılarak tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca hem nitel hem nicel yöntemlerin kullanıldığı karma araştırma türünün kullanımının, yalnız nitel araştırma türünün kullanımından daha fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 6'da tez sayısının kullanıldığı belirtilen yöntem (yazarın yöntem bölümünde belirttiği) göre dağılımı verilmektedir.

Tablo 6. Kullanılan Yönteme Göre Dağılım

Yöntem		f	%
Yalnız betimsel	Alan tarama	48	56,4
	Özel durum	8	9,4
	Belirtilmemiş	6	7
	Karşılaştırmalı	1	1,1
	Gelişimci	-	-
	Toplam	63	73,9
Yalnız deneysel	Yarı deneysel	9	10,5
	Tam deneysel	-	-
Karma		8	9,4
Belirtilmemiş		4	4,7
Yalnız analitik	Doküman Analizi	1	1,1
	Tarihsel	-	-
	Meta analiz	-	-
Yalnız yorumlayıcı	Aksiyon	-	-
	Etnografik	-	-
	Fenomonografik	-	-

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, tezlerin büyük çoğunluğunda (%73,9) yalnız betimsel yöntemin kullanıldığı, betimsel yöntem türlerinden ise alan tarama yönteminin ön plana çıktığı (%56,4) anlaşılmaktadır. Bunun yanında bir özel durumu derinlemesine incelemeye olanak sağlayan özel durum çalışması kullanımına da az olmakla birlikte yer verildiği görülmektedir. Ayrıca yalnız yorumlayıcı araştırma yöntemlerinin kullanımına hiç yer verilmediği dikkat çekmektedir. Diğer taraftan analitik araştırma yöntemlerinden yalnızca doküman analiz yöntemine yer verilmiş olduğu ve bu durumun bir çalışma ile sınırlı kaldığı bir diğer dikkat çekici durumdur. Benzer şekilde deneysel araştırma yöntemlerinden yarı deneysel çalışma yönteminin kullanımına da 9 çalışmada yer verildiği görülmüştür.

Tezlerin kullanılan veri toplama metoduna göre analiz edilmesi sonucunda Tablo 7 oluşturulmuştur. Tablo 7'den incelenen tezlerin büyük çoğunluğunda (%77,6) anket metodunun kullanıldığı ve bunu mülakat metodunun kullanımına yer verilen çalışmaların (%30,5) izlediği anlaşılmaktadır. Kaynak taraması, gözlem ve başarı testi

kullanımını belirten yüzdelerin birbirine yakın olduğu (%15,2-%14,1-%14,1), buna karşın meta analiz kullanımına hiç yer verilmediği ayrıca dikkat çekmektedir.

Tablo 7. Kullanılan Veri Toplama Metoduna Göre Dağılım

Veri Toplama Metodu	f	%
Anket	66	77,6
Mülakat	26	30,5
Kaynak taraması	13	15,2
Gözlem	12	14,1
Başarı Testi	12	14,1

Tezlerin örneklemin alındığı gruba göre analiz edilmesi sonucu Tablo 8 elde edilmiştir. Bu tablodaki veriler tezlerin büyük çoğunluğunda (%77,6) öğretmenlerin, %31,7'sinde ise öğrencilerin örnekleme yer aldığını göstermektedir. Bunun yanında çok sınırlı olmakla birlikte müfettişlerin, velilerin ve okul yöneticilerin örnekleme dâhil edildiği araştırmalara da rastlanabilmektedir.

Tablo 8. Çalışılan Örnekleme Göre Dağılım

Çalışılan örneklem	f	%
Öğretmen	66	77,6
Öğrenci	27	31,7
Müfettiş	3	3,5
Veli	2	2,3
Yönetici	1	1,1

5. "Neden?" sorusu

Araştırma "Neden (niçin) yürütüldü?" sorusu tezlerin amacının belirtildiği bölümlerin kodlanması yoluyla cevaplandırılmıştır. Yapılan içerik analizi sonucunda "belirlemek", "öğretim programını değerlendirmek", "yeni yöntem ve yaklaşımlar", "öğretim materyalleri" ve "karşılaştırma" şeklinde adlandırılan 5 tema oluşturulmuştur.

Tablo 9'da "belirlemek" temasına ait kodlar, alt kodlar (varsa) ve tezlerden orijinal alıntılama yoluyla elde edilen örnek ifadeler yer verilmektedir. Bu tablo incelendiğinde öğretmenlerin programa yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yürütülen çalışmaların ön planda olduğu görülebilmektedir. Burada öğretmenlerin görüşlerinin çoğunlukla programın geneli ile ilgili olmak üzere alındığı bunun yanında öğretmenlerin önerilerini, yaşadıkları sorunları, programın etkililiğini belirlemeyi amaçlayan çalışmaların da varlığı dikkat çekmektedir. Ayrıca öğretmenlerin yeterliliklerinin, algılarının, endişelerinin vb. belirlenmesi için yürütülen çalışmalar da söz konusudur. Diğer taraftan daha az sayıda olmak üzere öğrencilerin yeni öğretim programına yönelik görüşlerini, algılarını vb. belirlemek üzere yürütülen çalışmalar da mevcuttur.

Tablo 9. Belirlemek Temasına Ait Kodlar/Alt Kodlar

Kodlar / Alt kodlar	f	Örnek ifade (araştırmanın amacının belirtildiği bölümden)	
Öğretmen	Görüşler	Genel	16 Altıncı sınıf matematik öğretmenlerinin matematik dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin tespit edilip...
		Sorunlar	7 Matematik programının hedefleri, eğitim durumları ve değerlendirme öğelerinin aksaklık ve eksiklikleri konusunda öğretmenlerin görüşlerini almak
		Çeşitli değişkenler	3 Öğretmenlerin öngörülen kazanımlar, kapsam, eğitim durumu ve değerlendirme ile programın geneline ilişkin görüşlerini çeşitli değişkenler açısından incelemek
		Öneriler	2 Öğretmenlerin matematik dersinin işleniş sırasında yaşadıkları sorunları ve bu sorunların çözümü için önerilerini belirlemek
		Başarı	1 Programın amaç gerçekleştirme başarısını öğretmen görüşleri bağlamında.....betimlemek
		Etkililik	1 Kullanılan alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin problem çözme süreçlerinin analiz edilmesi ve tanımlanmasında ne derece etkili olduğunu belirlemek
Öğrenci	Görüşler	Yeterlilikler	5 ...programda yer alan öğrenme alanlarının öğretimine yönelik yeterlilikleri belirlemek
		Algılar	4 ...sınıf öğretmenlerinin matematik programına ilişkin algılarını belirlemek
		Değişim	3 ...öğretim programı hakkındaki görüşlerinde meydana gelen değişimleri ortaya çıkarmak
		Öz yeterlilik	3 Öğretmenlerin öğretim programının uygulanma süreci hakkındaki öz yeterlik inanışlarını incelemek
		Endişe	1 Öğretmenlerin yeni öğretim programı hakkındaki endişelerini incelemek...
		İnançların etkisi	1 Öğretmenlerin ile ilgili inançlarının yeni lise müfredatına etkisini ortaya koymak
		Algılar	2 Öngörülen alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımları hakkında öğrenci ve ... görüşlerini belirlemek
		Algılar	2 Öğretim programının öğrencilerin ..., algılarını, ... nasıl etkilediğini ...belirlemek
		Hata/ öğrenme kaybı	2 ...öğrencilerde yaz tatili süresince herhangi bir öğrenme kaybı gerçekleşip gerçekleşmediğinisınamak
		Başarı	1 Öğretim programının öğrencilerin ..., problem çözme başarılarını nasıl etkilediğini ... belirlemek
		Tutum	1 Öğretim programının öğrencilerin problem çözme tutumlarını nasıl etkilediğini ve ... belirlemek
		Beceri	1 Öğretim programının öğrencilerin... problem çözme aşamalarını kullanabilme becerilerini belirlemek

Tablo 10'da öğretim programını değerlendirme temasına ait kodlar, alt kodlar (varsa) ve tezlerden orijinal alıntılama yoluyla elde edilen örnek ifadelere yer verilmektedir. Tablo 10 incelendiğinde, öğretim programının belli bir grubun (ağırlıklı öğretmen olmak üzere öğrenci, veli, müfettiş, yönetici) görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesini amaçlayan çalışmaların ön planda olduğu görülmektedir. Bunun yanında daha az sayıda olmak üzere öğretim programın yapılandırmacı öğrenme açısından ve literatürde geçen belli bir program modeline göre değerlendirilmesinin amaçlandığı çalışmalar da söz konusudur.

Tablo 10. Öğretim Programını Değerlendirme Temasına Ait Kodlar/Alt Kodlar

Kodlar/Alt Kodlar	f	Örnek ifade (araştırmanın amacının belirtildiği bölümden)	
Görüşlere göre	Öğretmen	15	Programın öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi
	Öğrenci	3	Matematik programını ... ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirmek
	Veli	1	Matematik programını veli görüşleri doğrultusunda çeşitli değişkenler açısından incelemek
	Müfettiş	1	Öğretim programını ... ve ilköğretim müfettişlerinin görüşlerine göre çeşitli değişkenler açısından değerlendirmek
	Yönetici	1	Öğretim programını ... okul yöneticilerinin görüşlerine göre çeşitli değişkenler açısından değerlendirmek
Yapılandırmacı öğrenme açısından		2	Programın yapılandırmacı öğrenme ortamı açısından değerlendirilmesi ve...
Bir program değerlendirme modeline göre		1	Programı ... bağlam, girdi, süreç, ürün (CIPP) modeli ile değerlendirmek

Tablo 11’de yeni yöntem ve yaklaşımlar temasına ait kodlar, alt kodlar (varsa) ve tezlerden orijinal alıntılama yoluyla elde edilen örnek ifadelere yer verilmektedir.

Tablo 11. Yeni Yöntem ve Yaklaşımlar Temasına Ait Kodlar/Alt Kodlar

Kodlar/Alt Kodlar	f	Örnek ifade (araştırmanın amacının belirtildiği bölümden)
Ortaya koyma/inceleme	5	Öğretmenlerin programa uygun öğrenme ortamlarını nasıl oluşturduklarını ve bu ortamların yapısalcı öğrenme yaklaşımını ne kadar yansıttığını ortaya çıkarmak
Karşılaşılan sorunlar	4	Müfredattaki öğretim tekniklerinin uygulanma sürecinde karşılaşılan zorlukları belirlemek
Uygulam a süreci	3	Öğretmenlerin aktif öğrenme etkinliklerini uygulama durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi
Sınıf içi gözlemlerini sunmak	2	...matematik sınıfının bir ünite süresince gözlemlerini sunmak ve açıklamak
Hedefe ulaşım ulaşmadığı	1	...portfolyonun tam olarak istenen hedeflere ulaşım ulaşmadığına bakmak...
Yapılan yanıtlar	1	...uygulamada yapılan yanıtları ortaya çıkarmak
Başarıya etkisi	9	Programda yer ala tamsayılar ile ilgili etkinliklerin öğrencilerin başarısına etkisini belirlemek
Duyuşsal özelliklere etkisi	9	...yapılan değişikliklerin matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye etkisini araştırmak
Kalıcılığı	1	Bazı konuların öğretilmesinde kullanılan etkinliklerin.. ve kalıcılığını araştırmak

Tablo 11 incelendiğinde öğretim programı değişikliğinin beraberinde getirdiği yeni yöntem ve yaklaşımların uygulama sürecinde yaşananları, bu yöntem ve yaklaşımların başarıya, duyuşsal özelliklere ve kalıcılığa etkisini araştırmayı amaçlayan çalışmaların olduğu görülmektedir. Burada özellikle uygulama sürecinde yaşananları (öğretmenlerin yapısalcı öğrenme yaklaşımını yansıtan ortam oluşturma durumlarını, uygulama sürecinde karşılaştıkları zorlukları, önerilen yöntemlerin hedefine ulaşım ulaşmadığını vb.) konu alan çalışmaların ön planda olduğu görülmektedir.

Tablo 12’de öğretim materyalleri (ders kitabı, kılavuz kitaplar vb.) temasına ait kodlar, alt kodlar (varsa) ve tezlerden orijinal alıntılama yoluyla elde edilen örnek ifadelere yer verilmektedir.

Tablo 12. Öğretim Materyalleri Teması Altındaki Kodlar/Alt Kodlar

Kodlar / Alt Kodlar	f	Örnek ifade (araştırmanın amacının belirtildiği bölümden)	
Değerlendirme	Belli ölçütlere göre	3	<i>Programa göre hazırlanmış ders kitaplarını değerlendirmek (Proje 2061 ölçütlerine göre)</i>
	Öğretmen görüşlerine göre	2	<i>Programa göre hazırlanmış temel öğretim materyallerini öğretmen ve görüşleri doğrultusunda değerlendirmek</i>
	Öğrenci görüşlerine göre	2	<i>Ders kitabı ve yardımcı materyalleri...özellikleri açısından ... ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirmek</i>
	Uzman görüşlerine göre	1	<i>Programa göre hazırlanmış temel öğretim materyallerini... ve uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirmek</i>
Görüş belirleme	Öğretmen	5	<i>Öğretmenlerin ders kitaplarına ilişkin görüşlerini belirlemek</i>
	Öğrenci	2	<i>Kitapların içeriği ile ilgili (öğrenci) görüşleri elde etmek</i>
Kullanılma durumunu belirleme		1	<i>Öğretmenlerin programda belirtilen öğretim materyallerini kullanma durumlarını ve ... belirlemek</i>
Matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye etkisini belirleme		1	<i>Kitapların içeriği ile ilgili ...yapılan değişikliklerin matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye etkisini araştırmak</i>

Tablo 12 incelendiğinde söz konusu öğretim materyallerini belli bir grubun görüşlerine (öğretmen, öğrenci vb.) göre veya belli ölçütlere göre değerlendirmeyi amaçlayan çalışmaların ön planda olduğu görülmektedir. Bunun yanında bu materyaller ile ilgili görüşleri ve bunların kullanılma durumlarını ortaya koymak üzere yürütülen çalışmaların varlığı da dikkat çekmektedir.

Tablo 13'te karşılaştırma temasına ait kodlar ve tezlerden orijinal alıntılama yoluyla elde edilen örnek ifadeler verilmektedir.

Tablo 13. Karşılaştırma Teması Altındaki Kodlar

	f	Örnek ifade
Diğer ülkelerin programları ile	4	<i>Türkiye, Singapur ve İngiltere ilköğretim programlarını karşılaştırarak benzerlik ve farklılıklarını belirlemek</i>
Önceki program ile	1	<i>Yeni matematik programı ile önceki programın farklılıklarını incelemek</i>
Standartlar ile	1	<i>Sayılar öğrenme alanı kazanımlarını NCTM ve ... ile karşılaştırmak</i>

Tablo 13'teki veriler incelendiğinde yeni öğretim programını diğer ülkelerin öğretim programlarıyla karşılaştırmayı amaçlayan çalışmaların çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında yeni matematik öğretim programını bir önceki program ile veya programda yer alan kazanımları NCTM standartları ile karşılaştırmak üzere yürütülen çalışmalar az da olsa mevcuttur.

6. "Kim?" sorusu

Araştırmayı "Kim yürüttü?" sorusu çalışmanın yürütüldüğü sırada yazarın ne pozisyonda çalıştığının belirlenmesi ile cevaplandırılmış ve elde edilen bulgulara Tablo 15'te yer verilmiştir.

Tablo 15. Yazarın Kimliğine Göre Dağılım

Yazar	f	%
Öğretmen	64	75,3
Araştırma görevlisi	13	15,3
Öğretim görevlisi	2	2,4
Yalnız lisansüstü öğrenci	2	2,4
Diğer (Koordinatör)	1	1,1
Bilgi yok	3	3,5

Tablo 15'ten görüldüğü gibi tamamlanan tezlerin yazarlarının büyük çoğunluğu (%75,3) aynı zamanda öğretmen olarak görev yapmaktadır. Bunun yanında tamamlanan tezlerin %15,3'ü araştırma görevlileri tarafından yazılmıştır. Ayrıca daha az sayıda olmak üzere öğretim görevlisi, herhangi bir kurumda çalışmayan lisansüstü öğrenciler ve koordinatörlük görevi yapan kişiler tarafından tamamlanan tezler de mevcuttur. 3 tezin yazarının çalışma bilgileri ile ilgili olarak ise herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

Tartışma

5N-1K sorularından ilki olan “Ne?” sorusunun cevaplandırılması için (Tezlerde ne araştırıldı?) tezler, hangi düzey öğretim programı üzerinde yürütüldüğü (ilköğretim birinci kademe, ikinci kademe, ilköğretim programının tümü, ortaöğretim programı) ve tezlerde neye odaklanıldığını belirlemek üzere incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda incelenen tezlerin -ağırlık birinci kademe öğretim programı olmak üzere- %84,1'inin ilköğretim programlarını konu aldığı anlaşılmıştır. Bu veri aynı zamanda ortaöğretim matematik öğretim programı üzerine yürütülmüş çalışmaların çok sınırlı (%5,9) olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan çalışmaların daha çok öğretim programının bütününe (belirtilen tüm öğeleri ile birlikte) ele alınmasına dayalı olarak tamamlandığı, öğretim programının öğelerinden ise öğrenme-öğretme süreci ile ölçme değerlendirmeye yönelik çalışmaların ön planda olduğu belirlenmiştir. O halde öğretim programının diğer iki ögesi olan kazanımlar ve içerik öğelerinin ele alındığı çalışmaların sayısının artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada “Ne zaman?” sorusunun cevaplandırılması için tezlerin tamamlandığı yıl temel alınmıştır. Bu bağlamda elde edilen veriler yeni matematik öğretim programını ele alan tez sayısının 2008 yılına kadar artma eğiliminde, bu yıldan sonra azalma eğiliminde olduğunu göstermektedir. İlk yıllarda üretilen tez sayısının daha fazla olmasının program değişikliğinin güncel olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Diğer taraftan Kablan (2011, 1172) ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayınlanmış makaleler, bilimsel kongrelerde sunulan ve basılı kitapta yayınlanan bildiriler ile ulaştığı tezleri incelediği çalışmasında, çalışmaların öğretim programının tüm ilköğretim okullarında uygulamaya başlamasını izleyen yıl daha fazla olduğunu ancak ilerleyen yıllarda kademeli olarak azalma gösterdiğini belirtmektedir. Bu çalışmada farklı bir durum ile karşılaşılmaması, Kablan'ın (2011, 1160-1177) araştırmasında yalnızca ilköğretim matematik programını ele alan çalışmaların (lisansüstü tezlerin yanında bu konu ile ilgili olan makale ve bildirilerin) incelenmesine yer vermesinden kaynaklanmış olabilir.

Çalışmada “Nerede?” sorusunun cevaplandırılması için tezlerde örneklemlemlerin alındığı iller temel alınmıştır. Bu süreçte elde edilen veriler, yeni öğretim programları ile ilgili olarak Marmara bölgesinde tamamlanmış çalışma sayısının en fazla olduğunu göstermiştir. Sayıları daha az olmakla birlikte Ege, İç Anadolu, Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesindeki illerde yürütülmüş çalışmalar bulunmaktadır. Diğer taraftan Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinden alınan illerde gerçekleştirilmiş çalışma sayısı oldukça azdır. Örneğin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yalnızca bir tez tamamlanmıştır. Bu süreçte elde edilen bulguların analizinde dikkat çeken bir diğer bulgu ise, bölge içinde bazı illerdeki yürütülmüş çalışmaların daha fazla olmasıdır. Örneğin Marmara bölgesinde yürütülen çalışmaların yarısından fazlasının örneklemlemleri İstanbul ilinden alınmıştır. Öte yandan Akdeniz bölgesinde yürütülen tüm araştırmaların Adana ilinden alınan örneklemlemler ile çalışılarak tamamlandığı belirlenmiştir. Yani örneklem seçimi bölgeler içinde de homojen bir dağılım göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında tezin verildiği üniversitenin bulunduğu veya tez yazarının görev yaptığı ilin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu süreçte elde edilen bir diğer bulgu, yalnız sekiz tezde farklı bölgelerden alınmış iller üzerinde çalışıldığını göstermektedir. Bu nitelikteki çalışmaların artırılmasının ülkemizin farklı gelişmişlik seviyelerindeki illerinde öğretim programının sınıf ortamına yansımalarının belirlenmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada “Nasıl?” sorusunun cevaplandırılması için tezler kullanılan araştırma türü, yöntemi, veri toplama metodu ve çalışılan örneklem (örneklem kimlerden oluştuğu) açısından incelenmiştir. Elde edilen veriler tezlerin yarısından fazlasının nicel araştırma türünün kullanılarak tamamlandığını göstermiştir. Diğer taraftan tezlerin en çok yalnız betimsel yöntem ve bu türe ait alan tarama yöntemi kullanılarak tamamlandığı belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç, Kablan’ın (2011, 1172) çalışmasının sonuçları ile örtüşmektedir. Bu durumun tezlerde nicel araştırma türünün ağırlıklı tercih edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Betimsel araştırma türü kullanımından sonra en yaygın olarak karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Diğer taraftan incelenen tezlerin yöntem bölümlerinde yorumlayıcı araştırma yöntemlerinden aksiyon araştırması (araştırmacı öğretmen yöntemi), etnografik ve fenomenografik yöntemin kullanıldığına dair herhangi bir bulguya rastlanamamıştır. İncelenen tezlerin büyük bir çoğunluğunun Milli Eğitim Bakanlığında görevli öğretmenler tarafından yazıldığı dikkate alındığında (Tablo 15) bu bulgunun oldukça dikkat çekici olduğu düşünülmektedir. Bilindiği gibi araştırmacı öğretmen yöntemi, eğitim-öğretim sürecinin özel bir durumunda ortaya çıkan bir problemi belirleyip, uygulama sürecinde yaşananları tespit etmeyi ve farklı veri toplama kaynakları kullanarak çözümler getirmeyi amaçlamaktadır (Cohen ve Manion, 1989, 231-232). İş başındaki öğretmenlerin yeni öğretim programına uyum sürecinde yaşadıklarını araştırmacı öğretmen yöntemini kullanarak ele almak yerine, diğer öğretmenlerin yaşadıklarını veya düşündüklerini başka yöntemler ile (ağırlıklı olarak alan tarama yöntemi) araştırmayı tercih etmeleri dikkat çekici bir bulgu olarak görülmektedir. Bu durumda araştırmacıların amaçları doğrultusunda daha geniş bir örneklemle ulaşmak istemelerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan deneysel çalışmaya fazla yer verilmemesinin, pilot uygulamanın yapıldığı yıl hariç tüm kurumlarda birlikte uygulamaya geçilmesi nedeniyle kontrol grubu oluşturulamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yarı deneysel yöntem kullanılarak tamamlanan 9 çalışmanın ise yeni öğretim programının beraberinde getirdiği yeniliklerin (önerilen bir yöntemin

veya alternatif ölçme aracının) kullanımının farklı gruplarda karşılaştırılması esasına dayandığı belirlenmiştir.

İncelenen tezlerde veri toplama metodu olarak sırasıyla anket ve mülakat kullanımının daha yaygın olduğu belirlenmiştir. Anket kullanımının baskın olması, yöntem olarak daha çok tarama yönteminin kullanımının doğal bir sonucudur. Bunun yanında anketin kolay ve hızlı bilgi toplanması, geniş örnekleme ulaşma fırsatı sunması, ekonomik olması ve elde edilen verilerin kolaylıkla analiz edilmesine imkân sağlaması özellikleri dikkate alınarak tercih edildiği düşünülmektedir. Ülkemizde amacı eğitim alanındaki araştırmalardaki eğilimleri belirlemek olan çeşitli çalışmalar (Ulutaş ve Ubuz, 2008, 626; Baki vd., 2011, 66; Sözbilir vd., 2012, 577; Göktaş, vd. 2012, 194) ile Kablan'ın (2011, 1172) çalışmasının sonuçları da aynı noktayı işaret etmektedir. Diğer taraftan uygulama sürecinde nelerin yaşandığını gözlem metodu kullanılarak belirleyen çalışmaların sınırlı olduğu ve bu nitelikte çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada elde edilen bir diğer bulgu, yeni ortaöğretim matematik öğretim programının yürürlüğe girmesinden dört yıl sonra (2009-2010 eğitim-öğretim yılı itibarıyla) uygulamaya konan yeni geometri öğretim programı ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığını göstermektedir. Bu bağlamda yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu apaçık ortadadır.

Elde edilen veriler çalışmaların örnekleminde ağırlıklı olarak öğretmenlerin yer aldığını göstermiştir. Bu bulgu Bal'ın (2009, 113) çalışmasıyla aynı noktaya işaret etmektedir. Daha çok öğretmenler ile çalışılmasının araştırmacıların öğretmenleri programın ilk elden kullanıcıları olarak görmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmenlerden sonra ise en çok öğrenciler ile çalışılmıştır. Bu sonuç Kablan'ın (2011, 1172) çalışmasının sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bununla birlikte daha az sayıda olmak üzere müfettiş, veli ve yöneticilerin de örnekleme yer aldığı çalışmalar da vardır.

Çalışmada "Neden?" sorusunun cevaplandırılması için ilgili çalışmanın amacının belirtildiği bölüm kullanılmıştır. Yapılan içerik analizi sonucunda, belirlemek, öğretim programını değerlendirmek, yeni yöntem ve yaklaşımlar, öğretim materyalleri ve karşılaştırma şeklinde adlandırılan 5 tema oluşturulmuştur. Elde edilen veriler incelenen tezlerin daha çok "belirlemek" teması altında toplanan amaçlarının olduğunu göstermiştir. Özellikle "... ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek" ifadesinin 30 kez kullanıldığı saptanmıştır. Bu durum tezlerde özellikle öğretmenlerin yeni öğretim programı ile ilgili görüşlerini belirlemek üzerinde çalışıldığını göstermektedir. Bunun yanında daha az sayıda olmakla birlikte öğretmenlerin yeterliliklerini, algılarını, değişimlerini vb. konu alan çalışmalar da mevcuttur. Diğer taraftan daha az sayıda olmak üzere öğrencilerin görüş, algı, başarılarını vb. belirlemeyi amaçlayan çalışmaların da var olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenler ile ilgili birtakım değişkenlerin durumunu belirlemeyi hedefleyen çalışma sayısının (47 çalışma), öğrenciler üzerinde yürütülen çalışma sayısından (9 çalışma) daha fazla olmasının nedenlerinden biri olarak tezlerin örneklemlerinde daha çok öğretmenlerin yer alması gösterilebilir.

Tezlerde araştırmaların niçin yürütüldüğünü belirlemek için araştırmanın amacının belirtildiği yapılan inceleme sonucunda, öğretim programını değerlendirmek amacının 24 kez tekrarlandığı belirlenmiştir. Burada öğretim programının ağırlıklı olarak görüşlere (21 kez) ve ağırlıklı olarak öğretmen görüşlerine (15 kez) dayalı

olarak değerlendirildiği belirlenmiştir. Bunun yanında yeni öğretim programını yapılandırmacı öğrenme açısından veya literatürde yer alan bir program değerlendirme modeline göre değerlendirmeyi amaçlayan çalışmalar da az olmakla birlikte mevcuttur. Burada yine öğretmen görüşlerinin alınmasının daha baskın oluşunun, tezlerin örneklemelerinde daha çok öğretmenler ile çalışılmasının doğal bir sonucu olduğu ve araştırmacıların öğretmenleri programın ilk elden kullanıcıları olarak görmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada öğretim programı değişikliği ile birlikte önerilen yeni yöntem ve yaklaşımları ele alan tezlerin incelenmesi sonucu yeni yöntem ve yaklaşımlar adlı yeni bir tema oluşturulmuştur. Burada özellikle sözü edilen bu yeniliklerin uygulama sürecine yansımaları, incelenen tezlerin araştırmanın amacı bölümünde 16 kez tekrarlamıştır. Bunun yanında bu yöntem ve yaklaşımların başarıya etkisi ve duyuşsal özelliklere etkisi dokuz kez araştırmanın amacı bölümünde yer bulmuştur. Diğer taraftan öğretim programı değişikliği ile birlikte gündeme gelen yeni öğretim materyallerinin (ders kitabı, kılavuz kitaplar vb.) değerlendirilmesi 9 kez araştırmanın amacı bölümünde yer bulmuştur. Ayrıca sözü edilen bu materyaller ile ilgili görüşlerin alınmasına 7 kez değinilmiştir. Yapılan analiz sonucunda oluşturulan son tema karşılaştırma temasıdır. Burada yeni öğretim programını diğer ülkelerin öğretim programları ile karşılaştırılmasını içeren çalışmalar daha çok olmakla birlikte (4 kez), yeni öğretim programını önceki öğretim programı ile veya yayınlanmış standartlar ile karşılaştırmayı amaçlayan çalışmalar (birek kez) da mevcuttur.

Çalışmada “Kim?” sorusunun cevaplandırılması için tezlerin yazarının ne işle meşgul olduğu araştırılmış ve elde edilen bulgular tezlerin daha çok aynı zamanda Millî Eğitim Bakanlığı'na bağılı okullarda görevli öğretmenler tarafından yazıldığını ortaya koymuştur.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada “Ne?” sorusunun cevaplandırılması için elde edilen bulgular tamamlanan tezlerde ağırlıklı olarak ilköğretim programları üzerine ve programların bütününe odaklanılarak çalışıldığını göstermiştir. O halde yeni ortaöğretim matematik öğretim programını farklı anlayışlarla elde alan yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu ortadadır. Bunun yanında yine ilköğretim öğretim programları ile ilgili olarak çalışılmayan yönlerin araştırılarak ortaya konması yararlı olacaktır. Sözgelimi elde edilen bulgular tezlerde öğretim programının bütün olarak ele alınmasına dayalı olarak yürütülen çalışmaların ön planda olduğunu göstermiştir. Bunun yanında öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme öğelerine odaklanan çalışmaların diğer öğelere (kazanım ve içerik) odaklanan çalışmalardan daha fazla olduğu belirlenmiştir. İşte bu noktaların yürütülecek yeni çalışmalarda ele alınması neler yaşandığının görülmesi ve gereken önlemlerin alınması açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Araştırmada “Ne zaman?” sorusunun cevaplandırılması için elde edilen bulgular yeni matematik öğretim programları üzerine yürütülen çalışma sayısının 2008 yılına kadar kademeli olarak arttığını ve bu yıldan sonra azalmaya başladığını göstermiştir. Program değişikliğinin yapıldığı ilk yıllarda çalışma sayısının daha fazla olması konunun güncelliği ile ilişkilendirilmiştir. Ancak 2009-2010 yılı itibarıyla uygulamaya konan yeni geometri öğretim programı ile ilgili herhangi bir çalışma tamamlanmadığı belirlenmiştir. Hala güncelliğini koruyan bu alanla ilgili yeni çalış-

maların planlanması bu öğretim programının uygulamalarında neler yaşandığı ile ilgili olarak bilgiler sunacak olması açısından önemlidir.

Araştırmada “Nerede?” sorusunun cevaplandırılması için elde edilen bulgular örneklem seçiminin hem bölgeler içinde alındıkları iller bakımından hem de yedi coğrafi bölgeye dağılım açısından homojenlik göstermediğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda özellikle çalışma sayısının çok az olduğu bölgelerde (örneğin Güneydoğu Anadolu Bölgesi) yeni çalışmaların yürütülmesine ihtiyaç olduğu görülmektedir. Böylelikle yeni öğretim programlarının farklı gelişmişlik seviyesindeki öğrenme ortamlarına yansımaları hakkında fikir sahibi olunabilecek ve yaşanan aksaklıkların ilgili makamlara ulaşmasına katkıda bulunulacaktır. Yine tüm bölgelerden alınan illerden oluşturulan örneklem üzerinde yürütülecek çalışma sayısının artırılması önerilmektedir.

Araştırmada “Nasıl?” sorusunun cevaplandırılması için elde edilen bulgular tezlerin daha çok nicel araştırma türü, betimsel araştırma yöntemlerinden alan tarama yöntemi kullanılarak ve örnekleme daha çok öğretmenleri dâhil ederek yürütüldüğünü ve veri toplama metodu olarak en çok ankete başvurulduğunu göstermiştir. Burada diğer araştırma yöntemlerinin bizlere sunacağı faydaları görmemiz açısından farklı araştırmaların yürütülmesi önerilmektedir. Örneğin, tezlerin daha çok Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görevli öğretmenler tarafından yazıldığı dikkate alınarak bu araştırmada hiç kullanılmadığı belirlenen araştırmacı öğretmen yaklaşımı kullanılarak yürütülecek çalışmalar bizlere ilk elden bilgiler sunacaktır. Bunun yanında ortamın derinlemesine incelenmesine olanak sağlayan özel durum çalışması yönteminin de kullanılmasının yaşananların ayrıntılı resmini ortaya koyma açısından katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Yine örnekleminde öğretmenlerin yanında programın diğer kullanıcıları olan (dolaylı da olsa) öğrenci, veli, müfettiş vb. gruplar üzerinde yürütülecek çalışmalara ihtiyaç vardır.

Araştırmada “Neden?” sorusunun cevaplandırılması için elde edilen bulgular çalışmaların en çok çeşitli değişkenleri belirlemek (öğretmen-öğrenci görüş, algı, yeterlilik, endişe vb.) amacıyla yürütüldüğünü göstermiştir. Bunun yanında öğretim programını değerlendirmek, yeni yöntem ve yaklaşımların uygulama süreci hakkında bilgiler sunmak, öğretim materyallerini (öğretim programı değişikliği ile yazılan yeni ders kitapları, kılavuz kitaplar vb.) değerlendirmek ve öğretim programını karşılaştırmak (öğretim programını farklı ülkelerin öğretim programları, önceki öğretim programı ve belli standartlar ile) için yürütüldüğünü göstermiştir.

Araştırmada “Kim?” sorusunun cevaplandırılması için elde edilen bulgular yeni matematik öğretim programı ile ilgili yürütülen tezlerin büyük çoğunluğunun aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığında görevli öğretmenler tarafından tamamlandığını ortaya koymuştur.

Bu çalışma yalnızca yeni matematik öğretim programları ile ilgili olarak yürütülen 2005-2010 yılları arasında tamamlanmış lisansüstü tezler ile sınırlıdır. Benzer çalışmaların yayınlanan makaleleri, sunulan bildirileri dikkate alınarak yapılması ve öğretim programı değişikliği söz konusu olan diğer dersler ile ilgili olarak da yürütülmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- BAKİ, A., GÜVEN, B., KARATAŞ, İ., AKKAN, A. ve ÇAKIROĞLU, Ü. (2011). *Türkiye’de Matematik Eğitimi Araştırmalarındaki Eğilimler: 1998 ile 2007 Yılları Arası*. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 40: 57-68.
- BAL, A. P. (2009). **İlköğretim Beşinci Sınıf Matematik Öğretiminde Uygulanan Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış doktora tezi), Adana.
- COHEN, L. and MANION, L. (1994). **Research Methods in Education**, Fourth Edition, Rutledge, New York.
- ÇEPNİ, S. (2007). **Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş** (3. Baskı), Celepler matbaacılık, Trabzon.
- GÖKTAŞ, Y., HASANÇEBİ, F., VARIŞOĞLU, B., AKÇAY, A., BAYRAK, N., BARAN, M. & SÖZBİLİR, M. (2012). *Türkiye’deki Eğitim Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi*, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, 12(1), 455-459.
- KABLAN, Z. (2011). *İlköğretim Matematik Öğretim Programının Değerlendirilmesine Yönelik Araştırmaların Analizi*, **İlköğretim-online**, 10(3), 1160-1177.
- MEB (2005a). **İlköğretim Matematik Dersi (1-5. sınıflar) Öğretim Programı**, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi, Ankara.
- MEB (2005b). **İlköğretim Matematik Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programı**, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ders Kitapları Müdürlüğü Basımevi, Ankara
- MEB (2005c). **Matematik dersi öğretim programı ve kılavuzu**, MEB Yayınları, Ankara.
- MEB (2007). *“MEGEP Gazetecilik Alanı Haber Yazma Teknikleri”*, http://cygm.meb.gov.tr/moduleprogramlar/kursprogramlari/gazetecilik/moduller/haber_yazma_teknikleri. (18.11.2011 tarihinde indirilmiştir).
- MILES, M. B. & HUBERMAN, A. M. (1994). **Qualitative Data Analysis**. London:Sage Publication.
- SÖZBİLİR, M., GÜLER, G., ÇILTAŞ, A. (2012). *Türkiye’de Eğitim Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi*, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, 12(1), 574-578.
- ULUTAŞ, F. ve UBUZ, B. (2008). *Matematik Eğitiminde Araştırmalar ve Eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası*, **İlköğretimonline** 7(3), 614-626.
- YILDIRIM A. ve ŞİMŞEK, H. (2005). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayınevi, Ankara.

5W -1H FOR RESEARCHES RELATED TO NEW MATHEMATICS CURRICULUMS: GRADUATE THESIS

Meral CANSIZ AKTAŞ*

Abstract

The aim of this study is to determine trends in completed thesis between the years 2005 and 2010 on new mathematics curriculums (primary school and high school) in Turkey. The study was conducted by using one of the analytical research methods called document analyses method. In this context 85 graduate thesis were examined by using 5W-1H questions. The document analysis has pointed out that researchers mostly preferred studying on primary school curriculum and focused on whole of the curriculum in their researches. It was revealed that the number of completed thesis increased until 2008 and didn't show a homogeneous distribution when taken into consideration regions. Additionally it was understood that researchers mostly preferred using quantitative research design, descriptive methods especially surveys. It was understood that the aims of these researches could be classified by using five themes called determining, assessing the curriculum, the new methods and approaches, teaching materials and comparing. In addition, it was revealed that a large majority of investigated graduate thesis authors' were teachers at the same time.

Key Words: trends in new curriculum researches, new mathematics curriculums, 5W-1H questions

* Asist. Prof. Dr. Ordu University, Faculty of Education, Department of Primary Education